

Перехід до суцільної колективізації	
Визначення поняття	• Колективізація — система заходів, спрямована на перетворення одноосібних селянських господарств у великі колективні й радянські господарства (колгоспи і радгоспи) або це примусове створення колективних селянських господарств шляхом <i>усуспільнення</i> засобів виробництва селян-одноосібників.
Завдання	• Перекачування коштів із села до міста на потреби індустріалізації (с/г-<i>донор</i> індустріалізації) • Забезпечення населення країни дешевими продуктами харчування та сировиною. • Перетворення не контрольованих державою індивідуальних селянських господарств на велике виробництво, повністю <i>підконтрольне</i> партійно-державному керівництву. • Ліквідація дрібнотоварного селянського укладу (дрібного приватного господарства), який, на думку більшовиків, був джерелом капіталізму на селі, а отже, ліквідація куркульства як класу – крок до побудови соціалістичного безкласового суспільства.
Здійснення	Аграрна політика більшовиків «Восний комунізм»: продрозкладка (розверстка), створення комун. Неп: продподаток, добровільна кооперація. Радянська модернізація: <i>примусова суцільна колективізація села.</i> Заходи по колективізації: • Грудень 1927 р. - XV з'їзд ВКП(б) взяв курс на примусове кооперування села, приводом до чого стала хлібозаготівельна криза 1927-1928 рр. • Листопад 1929 р. - курс на суцільну колективізацію села; пленум ЦК ВКП(б) заслухав доповідь першого секретаря ЦК КП(б)У С. Косіора «Про сільське господарство України й про роботу на селі», у якій зазначалося, що Україна повинна в найкоротший строк впровадити колективізацію й показати приклад іншим республікам. • Січень 1930 р. - постанова «Про темпи колективізації і заходи допомоги держави колгоспному будівництву». (колективізація в Україні мала завершитися восени 1931 р. або навесні 1932 р.). • Лютий 1930 р. — лист-директива С. Косіора місцевим партійним організаціям, у якому ставилося завдання колективізувати степ за час весняної посівної кампанії, а всю Україну - до осені 1930 р. • 1928р. – створення першої машинно-тракторної станції (МТС) у радгоспі ім. Шевченка Березівського р-ну на Одещині. Протягом 1930-1932 рр. кількість МТС значно збільшилася. підприємства, яке надавало послуги колгоспам технікою за плату. • Особливості становища селянина-колгоспника а) свої засоби виробництва: землю, тяглу худобу (коня, вола), знаряддя праці передав у колективну власність – відбулося відчуження селянина від засобів виробництва Колгоспник мав біля хати невеликий наділ землі (присадибну ділянку), міг мати домашню худобу та птицю. б) колгоспник повинен був відпрацювати певну норму трудоднів – виходів на роботу, хто не виконував цю норму, зазнавав переслідувань в) зарплату колгоспник отримував 1 раз на рік в кінці господарського року. На кожен трудодень він отримував невелику суму грошей та

	певну кількість зерна (якщо воно залишалося після виконання державного плану хлібозаготівлель). г) селяни-колгоспники не розпоряджалися виготовленою продукцією: щовесни держава доводила до кожного колгоспу план хлібозаготівель, який колгосп за будь-яку ціну повинен був виконати д) 1932р. – запровадження в СРСР єдиної паспортної системи, селяни паспорти не отримали, по суті вони були прикріплені до місця проживання. Самочинний виїзд карався штрафом у розмірі до 100 рублів, повторне порушення встановлених правил тягло за собою кримінальну відповідальність (ст. 81-1 Карного кодексу УСРР) з позбавленням волі на строк до 3-х років.
Розкуркулення – один із заходів кампанії колективізації	
Визначення поняття	Розкуркулення – експропріація (примусове безоплатне вилучення) селянських господарств у 30-ті роки XX ст. в Україні, складова частина примусової колективізації
Мета розкуркулення	Передача колгоспам (державі) найприбутковіших селянських господарств разом із землею та реманентом, вилучення значних запасів сільськогосподарської продукції, ліквідація найзаможнішого прошарку селян, яких радянська влада вважала джерелом капіталізму на селі
Здійснення	30 січня 1930 р. - постанова ЦК ВКП(б) «Про заходи у справі ліквідації куркульських господарств у районах суцільної колективізації», яка передбачала ліквідацію цілого класу заможних господарів, яких називали «куркулями»
Доля розкуркулених	Поділ куркулів на три категорії , кожній з яких передбачалася певна міра покарання: 1) активні вороги радянської влади, учасники антирадянських виступів (10-річне ув'язнення або розстріл); 2) пасивні вороги радянського ладу, тобто ті, хто намагався в межах радянського законодавства захищати свою власність (конфіскація майна, виселення до північних та східних районів СРСР); 3) лояльні до політики більшовиків, ті, що не чинили опору радянській владі, але не бажали вступати до колгоспів (переселення за територію колгоспів, надання гіршої землі)
Наслідки	Під розкуркулення потрапило близько 200 тис. господарств

Голодомор 1932—1933 рр. в Україні	
Причини	• Прискорена насильницька колективізація. • Дезорганізація і деградація сільськогосподарського виробництва внаслідок політики колективізації - праця селян-колгоспників мала низьку продуктивність через відсутність мотивації та технічну й технологічну відсталість • Завищений план хлібозаготівель!!!! для України на 1932 р. Несприятливі погодні умови (посуха)

	Діяльність в Україні надзвичайної хлібозаготівельної комісії В. Молотова, яка повинна була за будь-яку ціну добитися виконання УСРР плану хлібозаготівель.
Репресивні заходи щодо селян	1) 7 серпня 1932 р. - постанова «Про охорону майна державних підприємств, колгоспів та кооперації і зміцнення суспільної (соціалістичної) власності», відома в народі як «Закон про п'ять колосків», згідно з яким: - збирання колосків визнавалося як розкрадання соціалістичної власності; - за крадіжку колгоспного майна передбачався розстріл із конфіскацією всього майна або позбавлення волі терміном не менше 10 років 2) Занесення сіл., які не виконали плану хлібозаготівель на «чорну дошку», що означало: - Натуральні штрафи для господарств (із колгоспних комор вилучалася вся продукція, відбувався подвірний обхід, у селян вилучалися всі продукти харчування. - Село оточувалося військовими підрозділами, які не впускали і не випускали нікого з села. - Заборонялося ввозити до села-«боржника» будь-які продукти. Таке село було приречене на голодну смерть!
Хлібозаготівлі та їх суть	5 травня 1932 р. — постанова Раднаркому СРСР і ЦК ВКП(б) про план хлібозаготівель із врожаю 1932 р., згідно з якою передбачалося заготовити 1103 млн пудів зерна; на Україну припадала найбільша частка - 356 млн пудів. 22 жовтня 1932 р. — рішення Політбюро ЦК ВКП(б) про створення в основних хлібозаготівельних регіонах Надзвичайних хлібозаготівельних комісій (НХК). - Діяльність в Україні надзвичайної хлібозаготівельної комісії на чолі з В. Молотовим, метою якої було вилучення хліба в селян за будь-яку ціну: проведення обшуків, запровадження натуральних штрафів, діяльність загороджувальних загонів, реквізиція насіннєвого, продовольчого й фуражного фондів колгоспів, блокада сіл-боржників тощо. - Листопад 1932 р. — запровадження комісією В. Молотова системи спеціальних бригад із видобутку зерна («червоних валок»), до яких входило понад 110 тис. добровольців (таким чином люди намагалися врятуватися від голодної смерті; вони отримували певний відсоток від вилученого зерна і харчів)
Масштаби та наслідки	- Величезні людські втрати в Україні: 1932 р. - близько 150 тис. осіб; 1933 р. - від 3 до 3,5 млн осіб. - Загибель близько 1 млн селян на Північному Кавказі (особливо на Кубані). - Катастрофічне зниження народжуваності під впливом голоду. - Подолання опору колективізації і як наслідок — перемога колгоспного ладу на селі

28 листопада 2006р. – ВР України прийняла Закон України «Про Голодомор 1932-1933рр. в Україні», за яким Голодомор 1932-1933рр. визнавався **геноцидом українського народу**, а публічне заперечення факту Голодомору визнавалося протиправним.